

Gransknings- promemoria 2016

**Stockholm Vatten
och Avfall AB**

**Granskningspromemoria
från Stadsrevisionen**

Nr 9, 2017

Dnr 3.1.2-10/2017

2017-02-06

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I ”årsrapporter” för nämnder och ”granskningspromemorior” för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Fördjupade granskningar som sker under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

Innehåll

Redogörelse för granskningens planering och genomförande	1
Redogörelse för granskningsresultatet	1
Fördjupad granskning	1
Grundläggande granskning	3
<i>Bolagets arbete med internkontroll</i>	3
<i>Bolagets ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat</i>	4
<i>Uppföljning av ägardirektiv och uppdrag</i>	7

Redogörelse för granskningens planering och genomförande

Årets granskningsinsats har planerats tillsammans med samtliga lekmannarevisorer vid ett planeringsmöte den 12 april 2016. Vid planeringsmöte den 18 maj 2016 avseende Stockholm Vatten och Avfall AB informerades lekmannarevisorn om det granskningsuppdrag han givit revisionskontoret. Den auktoriserade revisorn presenterade sin Planerings-PM. Resultatet av granskningen av intern kontroll och delårsbokslutet per 2016-08-31 rapporterades vid ett gemensamt avstämningsmöte den 30 september 2016, där bolagets ledning deltog.

Under granskningsåret har revisionskontoret sammanträffat med bolagets ledning i samband med information och avstämning av genomförda granskningar. Slutrevisionsmöte med bolagsledningen äger rum den 6 februari 2017.

Årets granskning har omfattat bl a följande:

- Skyddade personuppgifter
- Stadens mål om insamling av matavfall

Denna granskningspromemoria har faktakontrollerats av bolaget.

Ansvarig för granskningen av bolagets verksamhet från revisionskontoret har varit Hans Classon.

Redogörelse för granskningsresultatet

Fördjupad granskning

Skyddade personuppgifter

Skyddade personuppgifter är Skatteverkets samlingsrubrik för de olika skyddsåtgärder som finns inom folkbokföringen. Den vanligast förekommande skyddsåtgärden är att den enskilde får sin adress skyddad genom en sekretessmarkering i folkbokföringsregistret. Sekretess gäller om det av särskild anledning kan antas att en person, eller någon närstående, kan lida skada eller men om

uppgifter om personen lämnas ut enligt offentlighets- och sekretesslagens 22 kap.

Det är den enskilde som själv ansvarar för att underrätta berörda myndigheter och organisationer om att deras personuppgifter är skyddade. Myndigheter som hanterar skyddade personuppgifter ska ha rutiner som förhindrar att skyddade personuppgifter lämnas ut, av misstag eller på grund av okunskap hos personalen.

Enligt stadens policy om skyddade personuppgifter ska nämnder och bolag upprätta anvisningar om hanteringen av skyddade personuppgifter inom den egna verksamheten om så krävs utöver riktlinjerna i stadens policy. Nämnderna och bolagen ska utforma sina anvisningar utifrån en egen riskbedömning av de skyddade personuppgifter som myndigheten behandlar och konsekvensen av om dessa uppgifter lämnas ut till en obehörig person. Vidare framgår att alla nämnder och bolag som hanterar skyddade personuppgifter i verksamheten ska registrera och förvara sådana uppgifter på ett säkert och enhetligt sätt.

Iakttagelser

Bolaget har två system som hanterar kundernas personuppgifter. De är affärssystemet BFUS för området vatten och verksamhets-systemet AdminNet för området avfall. Under 2017 planeras all verksamhet att hanteras i ett system.

Åtkomsten till sekretessmarkerade personuppgifter i systemen och till underlagen är begränsad. Underlagen förvaras i låst utrymme.

Bolagets har fastställda regler och rutiner för för hantering av skyddade personuppgifter.

Bolaget genomför inte rutinmässiga uppföljningar av att regler och rutiner för hantering av skyddade personuppgifter efterlevs.

Revisionskontorets sammanfattande bedömning

Enligt revisionskontorets bedömning hanterar bolaget skyddade personuppgifter på ett säkert sätt. Bedömningen baseras bland annat på att det är ett begränsat antal handläggare som har tillgång till skyddade personuppgifter.

Stadens mål om insamling av matavfall

Kommunfullmäktige beslutade 2013 om en handlingsplan för ökad insamling av matavfall i Stockholms stad för att nå det nationella insamlingsmålet om 50 procent av matavfallet från hushåll,

restauranger, storkök och butiker år 2018. Handlingsplanen föreslår åtgärder för hur dåvarande mål om 50 procent skulle uppnås samt vilken roll och olika uppdrag stadens egna nämnder och bolag förväntas ha. I handlingsplanen fick bland annat stadens avfallsorganisation i uppdrag att ta fram ett inriktningsbeslut om optisk sortering samt förslag på hur taxan ska konstrueras som styrmedel. I budgeten för 2015 höjdes ambitionsnivån till 70 procent år 2020.

Iakttagelser

Bolaget har en insamlingsstrategi för matavfall år 2016 – 2020. Av strategin framgår bland annat att en ny projektenhet har bildats inom avfallsavdelningen för perioden 2016 – 2020. Enheten består av en enhetschef, fem handläggare samt en kommunikatör. Verksamhetsområden som enheten ska arbeta med är privata verksamheter, stadens verksamheter, flerfamiljsfastigheter samt en- och tvåfamiljsfastigheter.

Av strategin framgår också att optisk sortering av matavfall erbjuds bara till flerbostadsfastigheter och att 100 procent av hushållen i stadens bostadsbolag 2020 ska ha möjlighet att sortera ut matavfallet. Under 2016 har arbetet främst inriktats mot restauranger och stadens egna verksamheter.

Kommunfullmäktige beslutade 12 december 2016 godkänna genomförandet av projektet Högdalens sorteringsanläggning till en total investeringsutgift om 805 mnkr. Beslutet innebär att en anläggning för optisk sortering, mottagning och omlastning av avfall uppförs. Sorterat och omlastat matavfall transporteras därefter till externa avfallsrötningsanläggningar för behandling.

Revisionskontorets sammanfattande bedömning

Bolaget arbetar på ett tillfredsställande sätt mot stadens mål om insamling av matavfall. Årsmålet på 30 % för mängden matavfall som går till biologisk behandling har dock ej uppnåtts, resultatet blev 19 %. Se vidare kommentar under avsnittet ”Bolagets uppfyllelse av fullmäktiges mål”.

Grundläggande granskning

Bolagets arbete med internkontroll

Bolagets internkontroll granskas med inriktning på den risk- och väsentlighetsanalys som ska ligga till grund för internkontrollplanen.

Styrelsen beslutade godkänna internkontrollplanen för åren 2015-2017 vid sammanträde i december 2014. Planen utgår från de områden (se nedan) som bedömts väsentliga för bolaget/koncernen och med utgångspunkt i bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt:

- Intäkter
- Kostnader
- Anläggningstillgångar
- Personal/Löner
- Förtroendekänsliga poster
- Information/Rapportering
- Skatter/Avgifter
- Koncernmellanhavanden

Årligen upprättas en granskningsplan med utgångspunkt i den av styrelsen beslutade treårsplanen och med beaktande av eventuella förändringar i förutsättningarna för verksamheten. Fördjupaad granskning under 2016 har genomförts för områdena kostnader, personal/löner, information/rapportering, skatter/avgifter och koncernmellanhavanden.

Rutinen för arbetet med interkontrollplanen är dokumenterad i bolagets Miljö- och Kvalitetshandbok. Enligt rutinbeskrivningen ska VD rapportera genomförd granskning och slutsatser av granskningen till styrelsen i mars månad.

Revisionskontorets sammanfattande bedömning

Revisionskontoret gör bedömningen att bolaget arbetar på ett systematiskt sätt med uppföljning av den interna kontrollen. Granskningar genomförs enligt internkontrollplanen. Bolaget har en årlig och strukturerad riskbedömning som fångar upp väsentliga risker. Vidare har bolaget tillräckliga kontrollaktiviteter och den interna kontrollen följs upp regelbundet.

Bolagets ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat

Revisionskontoret har granskat tertialrapporter och bokslut med inriktning på bolagets prognoser och resultat efter finansnetto. Av nedanstående framgår bl a kommunfullmäktiges och koncernstyrelsens krav på resultat enligt budget 2016 och bolagets prognoser över resultat och investeringar. Vidare har bolagets måluppfyllelse avseende fullmäktiges mål granskats. Årets fastställda avkastningskrav uppgår till 37,2 mnkr.

Resultat efter finansnetto

Bolagets budget	Prognos T1	Prognos T2	Bokslut
37,2	11,1	25,7	97,9

Tertialrapport 2

Tertialrapport 2 visar ett prognostiserat resultat på 25,7 mnkr, vilket är 14,4 mnkr lägre än budget. Avvikelsen förklaras i huvudsak av att de externa kostnaderna är 37,4 mnkr högre än budget. Orsaken är bland annat att det pågår många stora utredningar vid avloppsverken.

Bokslut

Resultatet uppgår till 97,9 mnkr, vilket är 60,7 mnkr högre än budgeterat. Avvikelsen förklaras bland annat av att de externa intäkterna är 22,7 mnkr högre än budgeterat. VA-taxan ökade med fem procent 1 januari 2016 och även avfallstaxan är höjd. Vidare uppgår personalkostnaden till 399,1 mnkr, vilket är 18,9 mnkr lägre än budget. Orsaken är att den planerade utökningen av personal inom VA-verksamheten inte hunnits med samt att budgeten för avtalsenliga sociala avgifter varit för hög.

Investeringar (mnkr)

Bolagets budget	Prognos T1	Prognos T2	Bokslut
2 005	1 652	1 632	1 386

I siffrorna ovan ingår utgifter för Stockholms framtida avloppsrening (SFA).

Tertialrapport 2

I bolagets budget ingår 760 mnkr som avser SFA. I tertialrapport 2 prognostiseras investeringsutgiften 2016 för SFA till 376 mnkr.

Bokslut

Utfallet för investeringarna, exklusive SFA, understiger budget med 170 mnkr. Avvikelsen är främst hänförlig till investeringar i befintligt ledningsnät (- 77 mnkr) och avloppsrening (- 101 mnkr).

På grund av brist på tillgängliga konsulter och entreprenörer har många arbeten förskjutits i tiden.

Utfallet 2016 för SFA uppgår till 322 mnkr, vilket är 438 mnkr lägre än budgeterat. Mark- och miljödomstolen har inte fattat beslut gällande ansökan om tillstånd för tunnel från Bromma, utbyggnad av anläggningen i Sickla och fortsatt utbyggnad i Henriksdal.

Bolagets uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål

Inom ramen för ILS, Stockholms stads system för ledning och uppföljning av verksamhet och ekonomi, har kommunfullmäktige fastställt fyra inriktningsmål och 26 verksamhetsmål. Kopplat till verksamhetsmålen har även ett antal indikatorer fastställts. Genom indikatorerna mäts i vilken utsträckning stadens nämnder och bolag uppfyller kommunfullmäktiges mål. De indikatorer som bolagen omfattas av framgår av kommunfullmäktiges budget samt av den budget koncernstyrelsen har antagit för bolagssektorn. Respektive bolag ska ange årsmål för sina indikatorer och aktiviteter kopplade till fullmäktiges inriktningsmål/ägardirektiv. Rapportering av statusen för fullmäktiges inriktningsmål/ägardirektiv ska ske i planerings- och uppföljningsverktyget ILS-webb

Revisionskontoret har granskat om bolagets styrelse har formulerat årsmål för respektive indikator, att målen följs upp på ett systematiskt sätt samt om måluppfyllelsen redovisas för styrelsen. Vidare har revisionskontoret bedömt om större avvikelser mot budget har analyserats och förklarats på ett tillfredsställande sätt.

lakttagelser

Bolaget omfattas av 17 indikatorer. För dessa indikatorer har bolaget fastställt årsmål. Årsmålen redovisas i ILS-webb samt i bolagets budget som är antagen av styrelsen. Revisionskontoret kan notera att bolaget även har antagit egna bolagsspecifika indikatorer med årsmål.

I enlighet med moderbolagets anvisningar har bolaget redovisat måluppfyllelsegraden för ett antal indikatorer i tertialrapport 2. Årsmålen för dessa indikatorer bedömdes att uppnås utom när det gäller ”Andel matavfall till biologisk behandling av förväntad uppkommen mängd”. Avvikelsen förklaras med problem att få in matavfall från restauranger och livsmedelsbutiker. Arbetet med att få in matavfall från livsmedelsbutiker har stannat av sedan miljöförvaltningen definierat detta som ett verksamhetsavfall.

För verksamhetsåret 2016 har bolaget inte nått uppsatta årsmål för tre indikatorer. Årsmålen för andel matavfall till biologisk behandling av förväntad uppkommen mängd, antal tillhandahållna platser för feriejobb samt antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi.

Årsmålet på 30 % för mängden matavfall som går till biologisk behandling har ej uppnåtts, resultatet blev 19 %. Orsakerna är problem med att få in matavfall från restauranger och livsmedelsbutiker samt att arbetet med att få in matavfallsmängder från livsmedelsbutiker har avstannat sedan miljöförvaltningen definierat detta som ett verksamhetsavfall. Under 2016 ökade antalet anslutna verksamheter med 14 %.

Revisionskontorets sammanfattande bedömning

Revisionskontoret anser att prognossäkerheten kan förbättras. I övrigt bedömer revisionskontoret att bolaget i stort har uppnått årsmålen för kommunfullmäktiges indikatorer och att bolaget bidrar till att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Uppföljning av ägardirektiv och uppdrag

Uppföljningen av ägardirektiven ingår i ILS-rapporteringen. Bolaget har formulerat aktiviteter och i vissa fall indikatorer till ägardirektiven.

Revisionskontoret har översiktligt följt upp hur bolaget arbetar med fullmäktiges ägardirektiv samt dessutom särskilt granskat följande två ägardirektiv.

- i samverkan med miljö- och hälsoskyddsnämnden, exploateringsnämnden, trafiknämnden och Stockholm Parkering påbörja pilotprojekt med hållbara dagvattenlösningar
- tillsammans med trafiknämnden utreda förutsättningarna för dricksvattenbrunnar på lämpliga platser i staden

Bolaget har inte startat ett pilotprojekt med hållbara dagvattenlösningar och inte heller påbörjat utredning av förutsättningar för dricksvattenbrunnar. Anledningen är resursbrist. Bolaget kommer starta projektet under 2017. Vad gäller övriga uppdrag och direktiv bedömer revisionskontoret att bolaget arbetar aktivt med dessa.

